

ГІПЕРІНФЛЯЦІЯ (від *гіпер...* та *інфляція*) — вид інфляції, який характеризується темпами зростання споживчих цін, що перевищують 50 % на місяць. Г. виникає внаслідок знач. переповнення грошовими знаками каналів грошового обігу і призводить до загального розбалансування економіки. Гроші стають малопридатними для виконання функції міри вартості, оскільки ця міра щомісячно змінюється наполовину й більше. Вони втрачають також функцію засобу нагромадження. Суб'єкти господарювання намагаються якнайшвидше позбутися грошей, які знецінюються, це пришвидшує їх обіг, що, у свою чергу, викликає підвищення цін.

Гіперінфляція спричиняє:

- втрату об'єктивні орієнтири і мотивацію економічної діяльності;
- звуження можливостей обміну і реалізації продукції;
- бартеризацію економічних зв'язків;
- падіння виробництва і зростання безробіття;
- підвищення відсоткової ставки за кредитами;
- вимивання обігових коштів (оборотного капіталу);
- поширення [вивозу капіталу](#);
- зростання попиту на тверду іноземну валюту, що призводить до падіння обмінного курсу національної валюти і подальшого підвищення цін;
- посилення соціальної диференціації суспільства;
- зростання невдоволення широких верств населення.

У таких умовах подолання Г. є першочерговим завданням для стабілізації економіки. Ключову роль у цьому процесі відіграють жорстка монетарна політика та обмеження зростання грошових агрегатів.

Гіперінфляційні процеси відбувалися в європейських країнах після 1-ї і 2-ї світових воєн, в країнах Латинської Америки — у 70-80-і рр., в Україні — у 1993, коли

внаслідок лібералізації у 1992 цін в РФ, з якою Україна на той час мала спільну грошову одиницю, інфляція склала 10 256 %. Висока інфляція при значній частці цін, що встановлювалися централізовано, і нерівномірності підвищення цін у різних галузях економіки, поглиблювала структурні диспропорції. Непослідовність економічної політики, прийняття ВР України рішення про надання підприємствам фінансової і кредитної допомоги у розмірі бл. 7 млрд крб для покриття збитків і погашення взаємної заборгованості стали основними чинниками Г. Протягом 1993 інфляція у січні, червні, вересні, жовтні та грудні перевищувала 50 % (зокрема у грудні вона складала 90,8 %).

Г. стала важливим уроком для всього суспільства і продемонструвала необхідність зваженості у використанні грошей як інструменту вирішення економічних проблем. Антиінфляційні заходи, що базувались на жорсткій монетарній політиці у відповідному зв'язку з фінансовою і загальноекономічною політикою, зумовили поступове згасання інфляції і вихід її на прийнятні для перехідної економіки параметри. У 1994 індекс споживчих цін в Україні склав 501,0 %, у 1995 — 281,7 %, 1996 — 139,7 %, 1997 — 110,1 %. Починаючи від 2000, Україна вийшла на траєкторію економічного зростання, а індекс інфляції у 2001-04 коливався у межах 99,4-112,3 %.

Рекомендована література

1. Найденов В. Инфляция в Украине: теория и реальность. К., 1995;
2. Мельник О. М. Инфляция: теория і практика регулювання. К., 1999;
3. Габбард Р. Г. Гроші, фінансова система та економіка / Пер. з англ. К., 2004.

[А. А. Гриценко](#)

Бібліографічний опис:

Гіперінфляція / А. А. Гриценко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-30190>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).